

HET VAKBLAD

VOOR ASSISTENTEN IN DE TANDHEELKUNDE

Standby

JAARGANG 20 • NUMMER 5 • OKTOBER 2006

STELLING

Assistenten hebben een voorbeeldfunctie in mondverzorging

20^e LANDELIJKE
STANDBY DAG
ZATERDAG 18
NOVEMBER 2006
Thema: Tips en trucs in de
dagelijkse praktijk.
Schrijf je in voor deelname
op: www.bsl.nl/standbydag

Tandheelkundige hulp in Nepal

Verstandelijk gehandicapten
Inventief en alert assisteren

Stoppen-met-rokenproject
Eindconclusie onderzoek over twee jaar

Tandheelkundige hulp

Gerjen Winkeler (tandarts) en Ruby Smits (tandartsassistent) zijn afgelopen maart met een tandheelkundig team naar Nepal gereisd. De reis werd georganiseerd door de Netherlands Oral Health Society (NOHS), die al jaren ervaring heeft met het organiseren van tandheelkundige reizen. Het tandheelkundig team bestond uit 25 personen, maar een dag na aankomst werd het team opgesplitst. De groep van Ruby bestond uit vier tandartsen, twee tandheelkundestudenten, twee mondhygiënisten, één preventieassistente en drie assistenten. De reis duurde in totaal 16 dagen, waarvan er op zes dagen intensief behandeld werd. De overige dagen was er tijd om van Nepal te genieten.

DOOR RUBY SMITS

Ruby heeft voor Standby een reisverslag bijgehouden gedurende de dagen dat ze werkzaam was in de zogenoemde dental camps.

Dag 1 De reis naar Kathmandu

Gerjen en ik hebben vanmorgen heel vroeg de trein naar Schiphol gepakt. We hadden om vier uur 's ochtends met de rest van de groep afgesproken. Om kwart voor zeven vlogen we via Wenen naar Kathmandu. Het vliegen viel gelukkig mee en ging sneller dan we verwacht hadden. Om half twaalf 's avonds Nepalese tijd (4,5 uur later), landden we op het vliegveld van Kathmandu. Daar moesten we meteen een visum halen en wat geld omwisselen in roepies. We werden ontvangen door Keshav, de reisgids, die al jaren met de organisatie samenwerkt. We kregen allemaal een bloemenkrans om; in Nepal verwelkomen ze of nemen afscheid op deze manier. We werden met een busje naar het Imperial Guesthouse gebracht. Daar hebben we nog tot diep in de nacht een drankje gedronken op het dakterras.

Dag 2 We komen aan in Kawasoti

We ontbeten gezamenlijk in Kathmandu. De tandartsen moesten hier een examen afleggen, anders mocht er door hen niet gewerkt worden in Nepal. De rest van de groep kon de vele straatjes van Kathmandu verkennen. Om twee uur 's middags zijn we naar het vliegveld gegaan om naar Bharatpur te vliegen. Na ongeveer een halfuurtje vliegen waren we er. Wat ons opviel was dat het hier een stuk warmer was dan in Kathmandu. Zo rond de 30 graden. Hier heeft de groep zich in tweeën gesplitst. De andere groep ging naar Sauraha, het Chitwan Unique wild resort.

Na anderhalf uur rijden door de vele arme dorpjes bereikten we de Kumarischool (weeshuis) in Kawasoti, die in een prachtige vallei ligt. Daar werden we hartelijk ontvangen door de kinderen en het personeel. We kregen allemaal een bloemenkrans en een tikka op ons voor-

Mensen wachten voor de intake

Een van de ergste gevallen van tandsteen

hoofd (een rode stip van een soort rode rijst). De kinderen zongen liedjes en dansten voor ons. Daarna werden we naar een terrein gebracht met allerlei kleine stenen huisjes, met in elk huisje twee bedden en een bureau. Hier zouden we de rest van de week verblijven. Inmiddels was het tijd om te eten. We gingen naar de eetzaal en kregen rijst met dahl baht, dat is een soort linzensoep, die je

verlenen in Nepal

De kinderen van de Kumarischool (weeshuis)

Ruby is tandsteen aan het verwijderen bij een kindje

over de rijst giet. Dit aten we met kool en sla. Het eten was erg smakelijk.

Dag 3 De eerste behandelingen

Vandaag gingen we de kinderen van het weeshuis en mensen uit het nabijgelegen dorp behandelen. Eerst moesten we de behandelplekken opbouwen. Alle tandheelkundige materialen worden in een aantal kisten bewaard, die telkens naar de verschillende locaties worden meegenomen. We hadden twee stoelen voor de intake (hier wordt bepaald wat de behandeling is en wordt er anesthesie gegeven) en vier behandelstoelen voor extracties. Dat waren een soort inklapstoeltjes, die een klein beetje naar achteren konden. Vandaag hadden we drie behandelstoelen om te scalen. Een tandarts en een tandheelkunde student begonnen met de intake.

Gerjen deed de halfjaarlijkse controle bij de weeskinderen en ik assisteerde haar daarbij. Alle controles e.d. worden in een persoonlijk schriftje bijgehouden. Omdat hier elk halfjaar een tandarts komt, hadden de meeste kinderen een vrij redelijke gebit. Behalve de kinderen die net in het weeshuis terechtgekomen zijn, of mensen uit het dorp. Als er gaatjes werden geconstateerd, konden ze een andere keer terecht in de praktijk bij het gezondheidscentrum van de Kumarischool. De praktijk is van Pim Bink, een Nederlandse tandarts, die een paar maanden per jaar bij de Kumarischool woont. Gerjen is later gaan extraheren. Ik heb toen eigenlijk alle tandartsen geassisteerd, ik was een soort omloopassistente. Dus de juiste tangen van tevoren klaarleggen, vuil instrumentarium wegbrengen, schoonmaken, aanvullen van materialen, licht bijschijnen met een zaklamp. Het was niet erg druk,

dus het was een fijne dag om mee te beginnen. De sterilisatie werd gedaan door twee mensen van ons team, die eigenlijk geen tandheelkundige achtergrond hebben. Eerst werden de instrumenten huishoudelijk gereinigd en daarna tien minuten in de hogedrukpan gesteriliseerd. We zijn toch wel tot een uur of vijf bezig geweest en na het opruimen konden we meteen gaan eten. 's Avonds hebben we bij een kampvuur gezellig zitten praten.

Afscheid van de Kumarischool

Dag 4 Een draagbare boor

Vanmorgen gingen we om acht uur ontbijten en daarna direct met een busje naar het dorp Himriank. Na ongeveer een halfuurtje rijden waren we er. Nadat we alle werkplekken hadden opgebouwd, kregen we zoals gewoonlijk eerst thee met een broodje. Gerjen heeft vandaag samen met Dorothé de intakes gedaan en ik heb weer alle tandartsen geassisteerd. De dorpingen waren erg nieuwsgierig en kwamen steeds dichterbij staan. Tegen de middag werd het steeds drukker. Wat ons opviel was dat veel kinderen een mesiodens (tand die extra aanwezig is, meestal tussen de middelste snijtanden van de bovenkaak) hadden. Die werd meestal geëxtraheerd. Verder waren er weer veel mensen met veel tandsteen en natuurlijk veel extracties. Ook werden er vandaag een paar kleine occlusale vullingen gelegd door Pim Bink. Hij voorbereide met een soort draagbare boor, die door iemand anders gecoeld werd door middel van een spuitje met water. Als vulling werd een glasionmeercement gebruikt dat chemisch uithardend was.

Ondanks de extreme warmte (zo'n 32 graden) konden we iedereen behandelen, ongeveer 240 mensen. 's Avonds hebben we weer een kampvuur gemaakt. De meesten gingen redelijk vroeg slapen.

Dag 5 Gebakken kikkererwten

Vanmorgen werd ik vanzelf wakker om zeven uur en ging ik als eerste douchen. Na het ontbijt gingen we direct met het busje naar het dorp Parsuni. Bij aankomst werden we verrast door de dorpingen met een mooie bloemenkrans. Er stond al een lange rij en we zijn na de thee dan ook direct begonnen. Je kon goed zien dat dit dorp wat rijker was. De mensen hadden allemaal mooie kleren aan en zagen er verzorgd uit. De locatie was bij een school dus we konden vandaag binnen behandelen. Ik mocht vandaag tandsteen verwijderen samen met drie anderen (ik heb één jaar mondhygiëne gestudeerd en thuis in de praktijk verwijder ik ook regelmatig tandsteen).

Dit deden we met een EMS-apparaat. Ik stond naast Mandy. Zij is mondhygiënist. Dat was wel prettig. Aan haar kon ik dingen vragen als ik iets niets wist. Sommige dorpingen hadden zoveel tandsteen, dat we niet alles konden verwijderen. Dan verwijderden we alleen supra tandsteen (boven het tandvlees) of behandelden we alleen het boven- en onderfront. We hadden

Ruby in klederdracht

ongeveer 15 à 20 minuten de tijd voor één patiënt. Ik vond het best vermoeiend, zo de hele dag staan, maar ook heel leuk en leerzaam. De meeste patiënten waren vrij goed te behandelen. Toen alle tandsteenpatiënten geweest waren, ben ik Gerjen gaan assisteren met extracties. Toen iedereen klaar was, kregen we zoals gewoonlijk thee en ook nog gebakken kikkererwten, wat heerlijk smaakte.

Het was weer een drukke maar hele leuke en gezellige dag. Na het afscheid van de dorpingen gingen we terug naar de Kumarischool.

Dag 6 Een mooie wandeling

Vandaag hadden we een rustdag en konden zelf bepalen wat we gingen doen. Iedereen wou natuurlijk iets langer uitslapen. Om negen uur zijn we opgestaan en hebben lekker gezamenlijk buiten ontbeten. Om half elf zijn we met de groep gaan wandelen naar het dichtstbijzijnde stadje Kawasoti. Tijdens de wandeling kwam je door de kleine dorpjes en konden we de huisjes goed van dichtbij bekijken. Na ongeveer anderhalf uur lopen waren we bij de winkeltjes aangekomen. Eerst gingen we ergens wat eten, want het was inmiddels al na twaalf. We hebben toen chau min besteld (een soort gebakken bami met groenten). Daarna kon iedereen z'n eigen weg gaan. Gerjen en ik gingen eerst even e-mailen en daarna de winkeltjes bekijken en naar de markt. Rond half vijf hadden we met de rest van de groep afgesproken en zijn we teruggewandeld naar de Kumarischool.

Dag 7 Veel tandsteen

Vandaag gingen we naar het dorp Manyat, dat vlak onder de bergen ligt. Het was wel een wat armer dorp. Gerjen deed vandaag de intakes samen met Dorothé. Ik heb vandaag weer samen met Mandy, Erna en Theo de hele dag gescaled. De mensen hadden duidelijk veel meer tandsteen dan in het voorgaande dorp. Dat komt omdat daar eerder dental camps zijn geweest. Ik kreeg iemand in de stoel, die ik niet durfde te behandelen. De ondercuspidaten waren zo dicht geplamuurd met tandsteen en een soort tabaksaanslag, dat zelfs de blootliggende wortels ermee bedekt waren. Ik heb toen advies aan Mandy gevraagd, want ik was bang dat als ik het tandsteen zou verwijderen de elementen eruit zouden vallen. Mandy heeft toen de behandeling verder afge maakt en ik heb haar geassisteerd.

Het was een drukke dag. We hebben ongeveer 240 mensen behandeld. Sommige mensen waren hier best lastig te behandelen. Je kon merken dat hier nog nooit een tandarts was geweest. De meeste mensen van het dorp vonden het best eng.

Toen we terugkwamen bij de Kumarischool, stond er een verrassing voor Mandy (die vandaag jarig is) te wachten. Ze had twee taarten laten maken bij de plaatselijke bakkerij. Een voor de kinderen, de andere voor het personeel en ons.

Alle kinderen zaten te wachten toen we aankwamen en begonnen allemaal te zingen voor Mandy.

Ruby & Gerjen

Dag 8 Laatste dental-campdag

Vanmorgen hadden we iets eerder afgesproken dan normaal, omdat het dorp Prgttnager verder in de bossen ligt. We zagen meteen dat dit dorp erg arm was. Het leek ook niet heel erg druk te worden. We hebben de mensen in een schoolje behandeld. Vandaag konden de scalers zittend werken, omdat er andere stoelen waren, waarvan de leuning naar achter kon. Dat was echt relaxed werken. Vandaag hebben we geen extreem rare dingen gezien. Het was een rustige dag. We hebben ongeveer 160 mensen behandeld en waren rond vier uur klaar. Dit was alweer de laatste dental-campdag. We vonden het allemaal best jammer en hadden nog wel meer dagen willen werken.

De volgende ochtend gingen we afscheid nemen van de kinderen en het personeel. Eerst zongen de kinderen een liedje voor ons en kregen we een soort karaf cadeau. Daarna hebben wij een liedje voor hen gezongen, dat we zelf de avond daarvoor hadden gemaakt. Het grootste compliment dat we van hen kregen was dat wij geen 'Nederlandse groep' waren. Dat deed ons allemaal best wel veel.

De rest van de week hebben we tijd gehad om wat meer van het land te zien. We zijn eerst twee dagen naar het Chitwan Unique wild resort gegaan, waar we ook weer de andere helft van de groep zouden zien. Hier hebben we een kanotocht en olifantenrit gemaakt. Daarna zijn we met de bus teruggegaan naar Kathmandu. 's Middags was er nog tijd om te winkelen. De volgende dagen zijn we naar de apentempel, lijkverbranding en het oude stadje Bhaktapur geweest.

Het was een hele leuke en unieke ervaring die we nooit zullen vergeten. Sterker nog, Gerjen en ik hebben ons alweer voor volgend jaar ingeschreven, maar dan gaat bijna de hele praktijk mee.

Meer informatie is te vinden op www.nohs.nl.
Voor giften: Bankrekening 3229.34.877 te Gorredijk.